

94. møde

Torsdag den 20. april 1978 kl. 13.00

Dagsorden:

1) *Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Glistrup.*

2) *Indstilling fra udvalget til valgs prøvelse.*

3) *Spørgsmål om fremme af forespørgsel til landbrugsministeren:*

Forespørgsel af Tang Sørensen (FP) m. fl.
(Forespørgsel nr. XXIV).

4) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om folkekirkens lønningsvæsen m. m.
(Lovforslag nr. L 180).

5) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om støtte til miljøinvesteringer.
(Lovforslag nr. L 145).

6) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændringer i vejlove.
(Lovforslag nr. L 24).

7) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om styrelse af højere uddannelsesinstitutioner [af Bertel Haarder (V), Gerda Møller (KF), Ingolf Knudsen (CD) og Chr. Christensen (KrF)].

(Lovforslag nr. L 212).

Meddelelser fra formanden:

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Fra medlem af folketinget *Erhard Jakobsen*, der har haft orlov på grund af midlertidig udsendelse i offentligt hverv, har jeg modtaget meddelelse om, at han fra og med den 20. april 1978 atter kan give møde i tinget. Stedfortræderens, *Bodil Liventhals*, hverv som midlertidigt medlem af folketinget er herefter ophørt fra nævnte dato at regne.

Medlem af folketinget *Jes Schmidt* har meddelt mig, at han på grund af sygdom ikke vil kunne give møde i tinget i mindst 7 dage, hvorfor han anmoder om orlov fra og med den 25. april 1978 samt om, at stedfortræderen må blive indkaldt.

Medlem af folketinget *Bollmann* har meddelt mig, at han på grund af midlertidig udsendelse i offentligt hverv ikke vil kunne give møde i tinget i mindst 7 dage, hvorfor han anmoder om orlov fra og med den 25. april samt om, at stedfortræderen må blive indkaldt.

I skrivelse af gårs dato meddeler arbejdsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m. v. (Langtidsledige).

(Lovforslag nr. L 226).

Medlem af folketinget *Jes Schmidt* har meddelt mig, at han ønsker at udtræde som stedfortræder i *Europarådets rådgivende forsamling*. Til ny stedfortræder for Ninn-Hansen har vedkommende gruppe udpeget medlem af folketinget *Bollmann*. Den pågældende er herefter valgt.

Skriftlig fremsættelse af forslag:

Arbejdsministeren (Auken):

Jeg tillader mig herved for folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m. v. (Langtidsledige).

(Lovforslag nr. L 226).

Baggrunden for forslaget er den store ledighed. Efterhånden som ledigheden har været i nogle år, står vi nu i en situation, hvor

[Arbejdsministeren]

et meget stort antal mennesker har været arbejdsløse i lang tid – så lang tid, at de inden længe vil miste retten til dagpenge. Regeringen anser dette for at være et meget alvorligt problem, idet der er tale om mennesker, der med en tidligere fast tilknytning til arbejdsmarkedet nu uden egen skyld er ved at miste denne tilknytning for herefter at være henvist til at modtage økonomisk eller anden social bistand fra samfundet. Der er derfor behov for, at der gives reelle arbejdstilbud til denne gruppe gennem en udvidelse af beskæftigelsen på normale arbejdspladser til overenskomstmæssig løn.

Ved regeringens beskæftigelsesplan og augustforliget i 1977 blev der skabt mulighed for en øget indsats for blandt andre de langtidsledige. Jeg tænker her på kurserne for langtidsledige samt på de øgede bevillinger til arbejdsmarkedsuddannelserne, beskæftigelsesarbejder og en forstærket arbejdsformidlingsindsats, der i høj grad har taget sigte på at gavne de langtidslediges situation. Jeg skal også pege på, at arbejdsministeriet flere gange har bedt arbejdsformidlingen om fortrinsvis at anvise langtidsledige arbejde. Endelig skal nævnes, at der er oprettet et særligt beskæftigelsessekretariat i arbejdsministeriet, der blandt andet også skal tage sig af de langtidslediges særlige problemer.

Herudover tog regeringen senere i efteråret 1977 initiativer til at forbedre de langtidslediges situation; man fik således gennemført en forlængelse af reglen om, at dagpengeretten kan bevares, blot man har haft mindst 26 ugers arbejde inden for de sidste 4 år – mod oprindelig inden for de sidste 3 år. Samtidig blev vedtaget, at ingen kunne falde for denne 26 ugers regel i 1978.

Det var en forudsætning for vedtagelsen i folketinget, at regeringen senere skulle komme med et virkeligt tilbud til de langtidsledige om støtte til igen at vende tilbage til arbejdsmarkedet. Forslaget, der her fremsættes, sigter mod at opfylde denne forudsætning.

Jeg beklager det sene fremsættelsestidspunkt, men det har ikke været muligt på et tidligere tidspunkt at få tilstrækkelig klarhed over de lovgivningsmæssige og økonomiske konsekvenser af forslaget.

Det foreliggende forslag om en jobtilbudsordning for langtidsledige under 60 år skal ses i sammenhæng med det nyligt fremsatte forslag om en efterlønsordning for med-

lemmer over 60 år af en arbejdsløshedskasse. I det omfang der kan fremskaffes et tilstrækkeligt antal arbejdstilbud, vil også ledige over 60 år komme i betragtning.

Formålet med forslaget er at give de langtidsledige et reelt arbejdstilbud, således at ingen kan miste retten til dagpenge uden forinden at have fået et tilbud om arbejde. Herved fjerner man utrygheden hos de personer, der, uanset at de har et udtalt ønske om at arbejde, ellers måtte se i øjnene snart at miste tilknytningen til arbejdsmarkedet. Ligeledes sikrer man, at den lediges arbejdsevne ikke går tabt for samfundet, men genoptrænes og vedligeholdes ved aktiviteter, som samfundet har behov for.

Jeg skal i det følgende give en kort beskrivelse af forslaget.

Forslaget går nærmere ud på at give alle medlemmer under 60 år af en arbejdsløshedskasse, der står umiddelbart over for at miste retten til dagpenge på grund af 26 ugers reglen, et tilbud om arbejde i 9 måneder.

Tilbuddet skal kun gives de langtidsledige, der står til rådighed for arbejdsmarkedet. Det forudsættes herved, at arbejdsløhedskasserne ved bedømmelsen af, om et medlem fortsat står til rådighed for arbejdsmarkedet, har opfyldt sin forpligtelse efter lovens § 65 – således som den er ændret med virkning fra 1. juli 1978 – ved at bistå medlemmet med at søge dets arbejdsevne og tilknytning til arbejdsmarkedet bevaret gennem udnyttelse af foreliggende muligheder for uddannelse, genoptræning og omskoling. De langtidsledige, der herefter ikke skønnes at stå til rådighed for arbejdsmarkedet, skal have oplysning om samfundets øvrige muligheder for at bistå dem økonomisk og på anden vis.

Modtager den langtidsledige ikke tilbuddet, mistes dagpengeretten ikke af denne grund, men den langtidsledige har ikke krav på et nyt tilbud om arbejde. Modtages tilbuddet, men ophører arbejdsforholdet på grund af den langtidslediges forhold, indtræder sædvanlige vægringskonsekvenser.

For at hjælpe med at skaffe tilstrækkeligt med arbejdstilbud giver staten i de 9 måneder en økonomisk støtte til genoptræning.

Støtten, der skal gives som et fast beløb pr. arbejdstime, skal være størst i begyndelsen af perioden for derefter at nedtrappes i takt med den ansattes forventede større ar-

[Arbejdsministeren]

bejdsindsats. De beløbsstørrelser og den nedtrapningstakt, som er angivet i bemærkningerne, skal ses som et forslag, og jeg er villig til at drøfte eventuelle ønsker om en anden udformning af støtteordningen.

Arbejdsmarkedsnævnet og arbejdsformidlingen skal i første omgang søge at give de langtidsledige, der fortsat står til rådighed for arbejdsmarkedet, et tilbud om arbejde i den private sektor. Lykkes det ikke, skal bopælskommunen søge at give et arbejdstilbud i kommunen eller inden for den offentlige sektor i øvrigt. Er kommunen heller ikke i stand til at skaffe et tilbud om arbejde, er det amtskommunen, der i sidste omgang har ansvaret for, at den langtidsledige får et arbejdstilbud.

Hvis den langtidsledige bliver ansat i den offentlige sektor, er det under alle omstændigheder kommunen, der skal betale den fulde lønudgift – dog med refusion af statstilskuddet. Kommunen sidder altså med det endelige økonomiske ansvar.

Det er væsentligt, at den langtidsledige tilbydes en sammenhængende hjælp, som bygger på den pågældendes tidligere arbejds erfaringer og eventuelle uddannelse. Det vil derfor i mange tilfælde være rigtigt, at de gennemgår en kortvarig uddannelse og genoptræning, der retter sig mod det job, de har fået tilbudt.

Jeg vil meget kraftigt understrege, at det i hele den måde, ordningen er udformet på, ligger indbygget, at de ledige i genoptræningsperioden gør nytte for pengene ved en forøget produktion og forbedret service.

Ifølge oplysninger fra bl. a. Arbejdsløshedskassernes Samvirke vil ca. 18.000 miste dagpengereetten pr. 1. januar 1979. Heraf vil en del gå på efterløn – hvis lovforslaget herom vedtages – få arbejde eller være opfanget af andre foranstaltninger, således at man kan skønne, at ca. 12.000 vil have et akut behov for at få et arbejdstilbud. I de 12.000 er taget hensyn til, at også de, der mistede dagpengereetten inden 15. november 1977, kan få et arbejdstilbud. På tilsvarende vis kan det vurderes, at ca. 18.000 ledige vil have behov for et tilbud i hvert af årene 1979 og 1980. Ordningen er imidlertid dimensioneret noget større for at give mulighed for en tilbagevenden til reglen om, at man skal have haft arbejde i mindst 26 uger inden for de sidste 3 år for at bevare dagpengereetten.

Da vi i dag ved meget lidt om arbejdsløshedens sammensætning, og det gælder ikke mindst spørgsmålet om, hvem der er langtidsledig, vil der i forbindelse med tilrettelæggelsen af jobtilskudsordningen blive iværksat en nærmere undersøgelse af disse forhold.

Med hensyn til de økonomiske konsekvenser skal jeg henvise til lovforslagets bemærkninger, idet jeg dog skal knytte nogle bemærkninger specielt til beregningerne om de økonomiske konsekvenser for kommunerne.

Da arbejdsløsheden i almindelighed hviler med forskellig vægt på kommunerne, vil også fordelingen af de langtidsledige være relativt ujævnt fordelt på kommunerne. Jeg er her klar over, at der bl. a. kan være særlige problemer såvel for København og andre store kommuner som for mindre kommuner, der traditionelt er hårdt ramt af arbejdsløsheden.

Der er således behov for en udligning af kommunernes økonomiske byrder som følge af ordningen, og vi vil straks efter forslagets fremsættelse optage forhandlinger i et hurtigt arbejdende udvalg med de kommunale organisationer og Københavns og Frederiksberg kommuner.

Jeg er glad for den positive modtagelse, forslaget indtil nu har fået ved de indledende drøftelser med kommunerne. Jeg vil derfor gerne understrege, at der med dette forslag og bemærkningernes udformning ikke er foregrebet noget med hensyn til byrdefordelingsproblematikken, der vil blive taget op til en åben og positiv forhandling i det nævnte udvalg.

Ordningen skal administreres af arbejdsformidlingen i samarbejde med arbejdsmarkedsnævnet, arbejdsløhedskasserne og kommunen. De nærmere regler om administrationen vil blive udarbejdet i samarbejde med kommunerne og arbejdsmarkedets parter.

Forslagets ikrafttræden er fastsat til den 1. oktober 1978 for at give mulighed for, at langtidsledige, der falder for 26 ugers reglen pr. 1. januar 1979, kan få et jobtilbud inden denne dato. Jeg er dog klar over, at det kan være betænkeligt at pålægge kommunerne udgifter, som disse ikke har kunnet tage højde for ved budgetlægningen. Spørgsmålet om, hvornår og hvordan ordningen skal starte, vil derfor også indgå i forhandlingerne om ordningens praktiske tilrettelæggelse. Da

[Arbejdsministeren]

der tillige kan forudses store administrative problemer med at fremskaffe tilstrækkeligt med jobtilbud i tide, kan der tænkes at opstå et vist behov for en mindre forlængelse af moratorieordningen ud over 1. januar 1979. Regeringen er derfor villig til under folketingets behandling at drøfte en sådan eventuel mindre forlængelse.

Efter forslaget skal ordningen ophøre pr. 1. januar 1981. Hertil vil jeg dog gerne bemærke, at regeringen ser positivt på en eventuel forlængelse af ordningen, såfremt beskæftigelsessituationen til den tid viser behov herfor.

Forslagets hovedindhold er, at ingen langtidsledig, der kan og vil arbejde, skal miste dagpengereetten uden at have fået chancen for at få et job. Den umiddelbare værdi for den arbejdsløse er indlysende, men herudover vil jobtilbudsordningen bidrage til et mere nuanceret billede af arbejdsløsheden blandt de langtidsledige og dermed et bedre grundlag for en løsning af problemet på længere sigt.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Glistrup.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Dersom ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at den ønskede orlov meddeles fra og med den 20. april 1978, og at stedfortræderen indkaldes som midlertidigt medlem. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Indstilling fra udvalget til valgs prøvelse.

Forhandling

Tastesen (S):

Efter at folketinget nu har vedtaget at meddele hr. *Glistrup* orlov og at indkalde stedfortræderen, skal jeg som ordfører for udvalget til valgs prøvelse tillade mig at gøre indstilling om, at den pågældende stedfortræder godkendes som midlertidigt medlem.

Hr. Glistrup er valgt i Københavns amtskreds, og det drejer sig om direktør *Kaare Prien*, som nu er 1. stedfortræder for fremskridtspartiet i denne amtskreds, idet den oprindelige 1. stedfortræder, dyrlæge, dr. Wamberg, er afgået ved døden.

Udvalget til valgs prøvelse har i et møde i dag behandlet denne sag, og jeg kan herefter på udvalgets vegne afgive følgende:

Indstilling.

Direktør Kaare Prien godkendes som midlertidigt medlem af folketinget fra og med i dag, den 20. april 1978, at regne.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Udvalgets ovennævnte indstilling vedtoges enstemmigt med 138 stemmer.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Spørgsmål om fremme af forespørgsel til landbrugsministeren:

Forespørgsel af Tang Sørensen (FP) m. fl.
(Forespørgsel nr. XXIV. Anmeldt 18/4 78).

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Tredje behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om folkekirkens lønningsvæsen m. m.
(Lovforslag nr. L 180. Fremsat 26/1 78. Første behandling 10/2 78. Betænkning 13/4 78. Anden behandling 18/4 78).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.